

USTAWA

z dnia 27 września 1973 r.

o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin.

Art. 1. 1. Osoby wykonujące działalność twórczą, zwane dalej „twórcami”, i ich rodziny mają prawo do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie przepisów ustawy.

2. Za twórców uprawnionych do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy uważa się osoby, które tworzą oryginalne dzieła w zakresie: literatury pięknej, sztuk plastycznych, muzyki, fotografiki, choreografii i lutnictwa artystycznego, będące przedmiotem prawa autorskiego.

3. Szczegółowe zasady i tryb uznawania działalności za twórczą określa Minister Kultury i Sztuki.

Art. 2. Zaopatrzenie emerytalne twórców i ich rodzin obejmuje:

- 1) świadczenia pieniężne:
 - a) emeryturę,
 - b) rentę inwalidzką,
 - c) rentę rodzinną,
 - d) dodatki do emerytury i rent,
 - e) zasiłek pogrzebowy;
- 2) świadczenia w naturze:
 - a) świadczenia lecznicze i położnicze,
 - b) protezowanie,
 - c) przysposobienie zawodowe,
 - d) pobyt w domu rencistów.

Art. 3. 1. Emerytura przysługuje twórcy, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) wykonywał działalność twórczą przez okres wynoszący dla mężczyzny co najmniej 25 lat, a dla kobiety — co najmniej 20 lat,
- 2) osiągnął wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzny 65 lat, a dla kobiety — 60 lat.

2. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w porozumieniu z Ministrem Kultury i Sztuki może określić rodzaje działalności twórczej, której wykonywanie uprawnia do emerytury po osiągnięciu 60 lat przez mężczyznę i 55 lat przez kobietę.

Art. 4. 1. Renta inwalidzka przysługuje twórcy, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) stał się inwalidą po podjęciu działalności twórczej,
- 2) został zaliczony do I lub II grupy inwalidów,
- 3) wykonywał działalność twórczą przez okres co najmniej 5 lat w ciągu ostatnich 10 lat przed dniem powstania inwalidztwa lub przed dniem zgłoszenia wniosku o rentę.

2. Renta inwalidzka przysługuje również twórcy, który spełnia warunki określone w ust. 1 pkt 1 i 3 i został zaliczony do III grupy inwalidów, jeżeli inwalidztwo uniemożliwia lub w znacznym stopniu ogranicza dalsze wykonywanie działalności twórczej.

3. Jeżeli inwalidztwo jest następstwem wypadku pozostającego w związku z wykonywaniem działalności twórczej, renta inwalidzka przysługuje bez względu na okres tej działalności.

4. Jeżeli inwalidztwo powstało po dniu wejścia w życie ustawy, a przed ukończeniem przez twórcę 30 lat życia, wymagany do przyznania renty inwalidzkiej okres działalności twórczej może być krótszy niż 5 lat. Przy ustalaniu tego okresu stosuje się odpowiednio przepisy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 5. Renta rodzinna przysługuje członkom rodziny zmarłego twórcy, który w chwili śmierci miał ustalone prawo do emerytury lub do renty inwalidzkiej albo spełniał warunki wymagane do przyznania jednego z tych świadczeń, jeżeli członkowie rodziny spełniają warunki wymagane do uzyskania prawa do renty rodzinnej na podstawie przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 6. 1. Wysokość emerytury, rent i zasiłku pogrzebowego ustala się na zasadach określonych przepisami:

- 1) o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin,
- 2) o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy, jeżeli inwalidztwo lub śmierć jest następstwem wypadku pozostającego w związku z działalnością twórczą po dniu wejścia w życie ustawy.

2. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia podstawową wysokość emerytury oraz rent.

Art. 7. 1. Osobie uprawnionej do emerytury lub renty inwalidzkiej przysługuje dodatek z tytułu działalności twórczej w wysokości 20% emerytury lub renty obliczonej bez uwzględnienia dodatków wymienionych w ust. 2.

2. Osobie uprawnionej do emerytury lub renty przysługuje również prawo do dodatków:

- 1) rodzinnych,
- 2) z tytułu zaliczenia do I grupy inwalidów,
- 3) z tytułu odznaczeń państwowych,
- 4) dla inwalidów wojennych lub wojskowych

— na warunkach i w wysokości określonej przepisami o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

3. Dodatki, o których mowa w ust. 1 oraz w ust. 2 pkt 3 i 4, nie przysługują, jeżeli renta inwalidzka lub rodzinna wypłacana jest w wysokości określonej przepisami o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy.

Art. 8. 1. Na pokrycie kosztów świadczeń zaopatrzenia emerytalnego twórcy opłacają składki w wysokości 3% od zadeklarowanego przychodu z działalności twórczej.

2. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia dolną i górną granicę przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składek, szczegółowe zasady i tryb opłacania składek, a także okresy, w których twórca zostaje zwolniony od opłacania składek.

Art. 9. 1. Za okresy działalności twórczej uprawniające do świadczeń na podstawie ustawy uważa się okresy tej działalności, za które zostały opłacone składki, oraz okresy, w których twórca został zwolniony od ich opłacania.

2. Do okresów działalności twórczej zalicza się:

- 1) okresy tej działalności przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, uznane przez Komisję do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców, o której mowa w art. 15, pod warunkiem, że twórca opłacał składki za cały okres działalności twórczej po wejściu w życie niniejszej ustawy,
- 2) okresy zatrudnienia poprzedzającego okresy działalności twórczej, jeżeli twórca wykonywał działalność twórczą uprawniającą go do świadczeń na podstawie ustawy przez okres co najmniej 15 lat.

Art. 10. Podstawę wymiaru emerytury lub renty stanowi przeciętny miesięczny przychód z dowolnie wybranych przez twórcę kolejnych 24 miesięcy działalności twórczej, od którego obliczono i opłacono składki.

Art. 11. 1. Do twórcy objętego przepisami o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin lub innymi przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym można — na jego wniosek — zastosować przepisy ustawy, pod warunkiem opłacania składek, o których mowa w art. 8.

2. Za podstawę wymiaru świadczeń określonych w ustawie dla osób, o których mowa w ust. 1, przyjmuje się wynagrodzenie lub uposażenie z tytułu pracy (służby) oraz przychód z działalności twórczej, od którego opłacono składki.

Art. 12. W razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonej w niniejszej ustawie z prawem do emerytury lub renty określonej w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin lub

w innych przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym wypłaca się jedno z tych świadczeń: wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Art. 13. 1. Osiąganie przychodów z tytułu działalności twórczej nie powoduje zawieszenia prawa do emerytury lub renty ani ich zmniejszenia.

2. W razie osiągnięcia zarobków z tytułu zatrudnienia lub innych dochodów niż określone w ust. 1 zawiesza się prawo do emerytury lub renty albo zmniejsza się te świadczenia na zasadach określonych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 14. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia rozciągnąć przepisy ustawy na niektóre grupy osób wykonujących działalność artystyczną.

Art. 15. 1. Powołuje się przy Ministrze Kultury i Sztuki — Komisję do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców, do której zadań należy ustalenie:

- 1) okresów działalności twórczej,
- 2) czy inwalidztwo III grupy uniemożliwia lub w znacznym stopniu ogranicza dalsze wykonywanie działalności twórczej,
- 3) czy wypadek, któremu uległ twórca, pozostaje w związku z działalnością twórczą,
- 4) czy działalność osób, o których mowa w art. 14, jest działalnością artystyczną.

2. Od decyzji komisji, o której mowa w ust. 1, przysługuje osobie zainteresowanej prawo odwołania się do Ministra Kultury i Sztuki w ciągu 3 miesięcy od daty jej doręczenia. Decyzje komisji, od których nie wniesiono odwołania, oraz decyzje Ministra Kultury i Sztuki wydane w wyniku odwołania wiążą organ rentowy.

3. Minister Kultury i Sztuki w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych określi szczegółowe zadania oraz skład i tryb działania Komisji do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców.

Art. 16. 1. Prawo do świadczeń pieniężnych ustala i świadczenia te wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

2. Od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przysługują środki prawne określone w odrębnych przepisach.

Art. 17. Osobom, które w dniu wejścia w życie ustawy spełniały określone w niej warunki do emerytury lub renty i nie pobierały świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin lub innych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym, przyznaje się emeryturę lub rentę na podstawie niniejszej ustawy w wysokości:

- 1) podstawowej albo
- 2) ustalonej na podstawie przeciętnego miesięcznego przychodu, o ile od tego przychodu były opłacane składki, o których mowa w art. 8, co najmniej przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 18. Osobom, które w dniu wejścia w życie ustawy spełniały określone w niej warunki do emerytury lub renty i pobierały świadczenia na podstawie przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin lub innych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym, przyznaje się — na ich wniosek — emeryturę lub rentę na podstawie niniejszej ustawy w wysokości podstawowej.

Art. 19. W sprawach nie uregulowanych ustawą stosuje się odpowiednio:

- 1) przepisy art. 8—10, 12, 13, 17, 22 ust. 1 i 2, art. 23 ust. 2, art. 24, 25 ust. 1 i 2, art. 29, 31—37, 38 ust. 1, 2 i 4, art. 39, 41—45, 47—52, 60, 61, 63, 64, 65 ust. 3, art. 66—69, 74—83, 86—89, 91, 113, 115—117, 120 oraz 121 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1968 r. Nr 3, poz. 6 i z 1972 r. Nr 16, poz. 114 oraz Nr 53, poz. 341),
- 2) przepisy art. 1 ust. 2 i 3, art. 2, 4 ust. 1 i 2, art. 5, 7, 8 ust. 1, art. 20 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy (Dz. U. z 1968 r. Nr 3, poz. 8 oraz z 1972 r. Nr 27, poz. 191).

Art. 20. Okresy działalności twórczej, o których mowa w art. 9 ust. 1, uważa się za okresy zaliczalne do okresów zatrudnienia przy ustalaniu prawa do świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 21. W ustawie z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich

rodzin (Dz. U. z 1968 r. Nr 3, poz. 6 i z 1972 r. Nr 16, poz. 114 oraz Nr 53, poz. 341) wprowadza się następującą zmianę:

po tytule V dodaje się nowy tytuł w brzmieniu:

„VI. Dodatek z tytułu działalności twórczej lub artystycznej.

Art. 48a. 1. Osobie uprawnionej do emerytury lub renty inwalidzkiej, która wykonywała działalność twórczą lub artystyczną, przysługuje dodatek w wysokości 20% tych świadczeń.

2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia okresy i rodzaje działalności uprawniające do dodatku, o którym mowa w ust. 1, oraz szczegółowe zasady obliczania i przyznawania tego dodatku.”

Art. 22. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1974 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*